

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

2 септември 2021 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2004/38/ЕО — Член 13, параграф 2 — Право на пребиваване на членовете на семейството на гражданин на Съюза — Брак между гражданин на Съюза и гражданин на трета страна — Запазване на правото на пребиваване на гражданин на трета страна, жертва на домашно насилие, в случай на развод — Задължение да се докаже наличието на достатъчно средства — Липса на такова задължение в Директива 2003/86/ЕО — Валидност — Харта на основните права на Европейския съюз — Членове 20 и 21 — Равно третиране — Различно третиране според това дали кандидатът за събиране на семейството е гражданин на Съюза или гражданин на трета страна — Липса на сходство в положението“

По дело C-930/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия) с акт от 13 декември 2019 г., постъпил в Съда на 20 декември 2019 г., в рамките на производство по дело

X

срещу

État belge

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta (докладчик), заместник-председател, J.-C. Bonichot, A. Prechal, M. Vilaras, N. Piçarra и A. Kumin, председатели на състави, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, I. Jarukaitis и J. Passer, съдии,

генерален адвокат: M. SZPUNAR

секретар: M. Krausenböck, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 7 декември 2020 г.,

* Език на производството: френски.

като има предвид становищата, представени:

- за X, от J. Wolsey и E. Didi, адвокати,
- за белгийското правителство, от L. Van den Broeck, M. Jacobs и C. Pochet, в качеството на представители, подпомагани от E. Derriks, K. de Haes и G. van Witzenburg, адвокати,
- за Европейския парламент, от D. Warin и R. van de Westelaken, в качеството на представители,
- за Съвета на Европейския съюз, от S. Boelaert и R. Meyer, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от C. Cattabriga и E. Montaguti, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 22 март 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56) от гледна точка на членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено във връзка със спор между X и État belge (белгийската държава) по повод на запазването на правото му на пребиваване на белгийска територия.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2004/38

- 3 Съгласно съображения 1—3, 5, 10 и 15 от Директива 2004/38:
„(1) Гражданството на Съюза дава на всеки гражданин на Съюза основно и индивидуално право да се движи и пребивава свободно на територията на държавите членки при съблюдаване на постановените в Договора [за функционирането на ЕС] ограничения и условия и на мерките, взети за прилагането му.

- (2) Свободното движение на хора представлява една от основните свободи на вътрешния пазар, който включва пространство без вътрешни граници[,] [...] в ко[е]то свободата се гарантира в съответствие с разпоредбите на Договора [за функционирането на ЕС].
- (3) Гражданството на Съюза следва да бъде основният статус на гражданите на държавите членки, когато те упражняват правото си на свободно движение и пребиваване. Поради това е необходимо да се кодифицират и преразгледат съществуващите инструменти на Общността, в които поотделно се разглеждат - работници, самостоятелно заети лица, както и студенти и други незаети с трудова дейност лица, за да се опрости и укрепи правото на свободно движение и пребиваване на всички граждани на Съюза.

[...]

- (5) За да бъде упражнявано при обективни условия на свобода и зачитане на достойнството, правото на всички граждани на Съюза да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки следва да бъде предоставено също така и на членовете на техните семейства, независимо от тяхната националност. [...]

[...]

- (10) Лица, които упражняват правото си на пребиваване, не следва да се превръщат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка по време на първоначалния период на пребиваване. Поради това правото на пребиваване за гражданите на Съюза и членовете на техните семейства за период по-дълъг от три месеца следва да подлежи на определени условия.

[...]

- (15) Членовете на семейството следва да бъдат защитени от правна гледна точка в случай на смърт на гражданина на Съюза, развод, анулиране на брак или прекратяване на регистрирано съжителство. Като се отчитат надлежно семейният живот и човешкото достойнство и с цел да се предотвратят злоупотреби при определени условия, трябва да се вземат мерки, за да се гарантира, че при такива обстоятелства членовете на семейството, които вече пребивават на територията на приемащата държава членка, запазват правото си на пребиваване изключително на лична основа“.

4 Член 1 от Директива 2004/38, озаглавен „Предмет“, предвижда:

„Настоящата директива определя:

- а) условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки;
- б) правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на постоянно пребиваване на територията на държавите членки;
- в) ограниченията, налагани на правата, посочени в букви а) и б), от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве“.

5 Член 7 от тази директива, озаглавен „Право на пребиваване за повече от три месеца“, гласи в параграфи 1 и 2:

„1. Всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако те:

- а) са работници или самостоятелно заети лица в приемащата държава членка; или
- б) притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване и притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка; или
- в) – са записани в частно или държавно учебно заведение, акредитирано или финансирано от приемащата държава членка въз основа на нейното законодателство или административна практика, с основната цел да преминат курс на обучение, включително професионално обучение, и
 - притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка и убедят съответните национални власти, посредством декларация или други равностойни средства, избрани от тях, че притежават достатъчни финансови средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване; или
- г) са членове на семейството, придружаващи или присъединяващи се към гражданин на Съюза, който отговаря на условията, посочени в букви а), б) или в).

2. Правото на пребиваване, предвидено в параграф 1, обхваща и членове на семейството, които не са граждани на държава членка и които придружават или се присъединяват към гражданина на Съюза в приемащата държава членка, при условие че този гражданин на Съюза отговаря на условията, посочени в параграф 1, букви а), б) или в)“.

6 Член 13 от посочената директива, озаглавен „Запазване на правото на пребиваване на членове на семейството в случай на развод, анулиране на брака или прекратяване на регистрирано съжителство“, гласи:

„1. Без да се засяга втора алинея, разводът, анулирането на брака на гражданина на Съюза или прекратяването на неговото/нейното регистрирано съжителство така, както то е посочено в член 2, точка 2, буква б), не засяга правото на пребиваване на членовете на неговото/нейното семейство, които са граждани на държава членка.

Преди да придобият право на постоянно пребиваване, въпросните лица трябва да отговарят на условията, постановени в член 7, параграф 1, букви а), б), в) или г).

2. Без да се засяга втора алинея, разводът, анулирането на брака или прекратяването на регистрираното съжителство така, както то е определено в член 2, точка 2, буква б), не водят до загуба на правото на пребиваване на членовете на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, когато:

а) преди започването на процедурите по развода или анулирането на брака или по прекратяването на регистрираното съжителство, посочено в член 2, точка 2, буква б), бракът или регистрираното съжителство е продължил/о най-малко три години, включително една година в приемащата държава членка; [...]

[...]

в) това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, като например, лицето е било жертва на домашно насилие, когато бракът или регистрираното съжителство са били още в сила; [...]

[...]

Преди да се придобие право на постоянно пребиваване, правото на пребиваване на въпросните лица продължава да зависи от изискването те да могат да докажат, че са работници или самостоятелно заети лица или че притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на своето семейство, така че да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето на пребиваването си, и че имат пълна здравна осигуровка в приемащата държава членка или че са членове на вече създадено в приемащата държава членка семейство на лице, отговарящо на тези изисквания. „Достатъчни средства“ са средствата, определени в член 8, параграф 4.

Такива членове на семейството запазват своето право на пребиваване изключително на лична основа“.

7 Член 37 от същата директива, озаглавен „По-благоприятни национални разпоредби“, предвижда:

„Разпоредбите на настоящата директива не засягат законовите, подзаконовите или административните разпоредби, определени от държава членка, които биха били по-благоприятни за лицата, обект на настоящата директива“.

Директива 2003/86/ЕО

8 Съгласно съображения 3, 4, 6 и 15 от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 2003 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 164):

„(3) Европейският съвет на своята извънредна среща в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г. призна нуждата от хармонизиране на националното законодателство, свързано с условията за реадмисия и пребиваване на граждани на трети страни. В този контекст той декларира, че Европейският съюз трябва да осигури справедливо отнасяне към гражданите на трети страни, пребиваващи законно на територията на

държавите членки[,] и че една по-енергична политика на интегриране трябва да има за цел да им бъдат предоставени права и задължения, сравними с тези на гражданите на Европейския съюз. [...]

- (4) Събирането на семейства е необходимото средство, за да се направи възможен семейният живот. То способства за създаване на социокултурна стабилност, улесняваща интегрирането на гражданите на трети страни в държавата членка, а това служи, между другото, за насърчаване на икономическото и социалното сближаване, което е и основна цел на [Европейската общност], изложена в Договора [за ЕО].

[...]

- (6) За да се защити семейството и да се запази или създаде семеен живот, следва да се определят на основата на общи критерии материалните условия за упражняване на правото на събиране на семейства.

[...]

- (15) Необходимо е да се насърчи интегрирането на членовете на семейството. За тази цел те трябва да придобият статут, който да бъде независим от този на кандидата за събиране на семейството, по-специално в случаите на разтрогване на брака или партньорството и да имат достъп до образование, работа и професионално обучение на същото основание, както и лицето, с което са събрани [...], при съответните условия“.

9 Член 15 от същата директива гласи:

„[...]

3. В случай на овдовяване, развод, физическа раздяла или смърт на родственици от първа степен по пряка възходяща или низходяща линия може да се издаде самостоятелно разрешение за пребиваване, ако е необходимо — след подаване на съответно заявление, на лица, които са влезли с цел събиране на семейството. Държавите членки създават разпоредби, осигуряващи предоставянето на самостоятелно разрешение за пребиваване в случай на особено затруднено положение.

4. Условието, приложими спрямо предоставянето и срока на самостоятелното разрешение за пребиваване, се уреждат от националното право“.

Белгийското право

- 10 Член 42 quater, §§ 1 и 4 от Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (Закон за влизането, пребиваването и установяването на чужденци на територията на страната и извеждането им от нея) от 15 декември 1980 г. (Moniteur belge от 31 декември 1980 г., стр. 14584), в приложимата му към спора по главното производство редакция (наричан по-нататък „Законът от 15 декември 1980 г.“), транспонира в белгийското право член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 и предвижда, че министърът, компетентен по въпросите на влизането, пребиваването и установяването на чужденци на територията на страната и извеждането им от нея (наричан по-нататък „министърът“), или упълномощено от него лице може в рамките на пет години от признаването на правото на

пребиваване на членовете на семейството на гражданин на Съюза да прекрати това тяхно право, ако самите те не са граждани на Съюза и пребивават в качеството си на членове на семейството на гражданина на Съюза, когато бракът с гражданина на Съюза, когото са придружили или към когото са се присъединили, е разтрогнат или е преустановен съвместният им живот, освен ако съответният член на семейството докаже наличието на особено трудни обстоятелства, например че по време на брака или регистрираното съжителство е бил жертва на домашно насилие и че е работник или самостоятелно заето лице в Белгия или че притежава достатъчно средства, така че да не се превърне в тежест за белгийската система за социално подпомагане през времето на пребиваването си, и притежава здравна осигуровка, покриваща всички рискове в Белгия, или че е член на вече създадено в тази държава членка семейство на лице, отговарящо на тези условия.

- 11 Член 11, § 2 от Закона от 15 декември 1980 г. транспонира в белгийското право член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 и предвижда, че министърът или упълномощено от него лице може през петте години след издаването, според случая, на разрешението за пребиваване или на документа, удостоверяващ подаването на заявлението, да прекрати правото на пребиваване на членовете на семейството на получил право на пребиваване гражданин на трета страна, когато те не водят или престанат да водят реален съпружески или семеен живот, освен ако съответният член на семейството докаже, че по време на брака или регистрираното съжителство е бил жертва на домашно насилие.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 12 Жалбоподателят в главното производство Х, алжирски гражданин, сключва брак с френска гражданка на 26 септември 2010 г. в Алжир (Алжир), след което, на 22 февруари 2012 г., отпътува за Белгия с виза за краткосрочно пребиваване, за да се присъедини към съпругата си, която пребивава на територията на тази държава членка.
- 13 На 20 април 2012 г. от брака между жалбоподателя в главното производство и съпругата му се ражда дъщеря, която като майка си има френско гражданство.
- 14 На 7 май 2013 г. като съпруг на френска гражданка жалбоподателят в главното производство подава молба за карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, която му е издадена на 13 декември същата година и която е била валидна до 3 декември 2018 г.
- 15 След почти пет години брак, от които две години съвместен живот в Белгия, жалбоподателят в главното производство е принуден да напусне семейното жилище, тъй като е жертва на домашно насилие от страна на съпругата си. Първоначално се настанява в кризисен център, след което, на 22 май 2015 г., се премества в жилище в Турне (Белгия). Освен това на 2 март 2015 г. жалбоподателят в главното производство подава жалба във връзка с домашното насилие, на което е станал жертва.
- 16 Вследствие на изготвения при проверка за съжителство доклад от 30 октомври 2015 г., с който се установява, че жалбоподателят в главното производство и съпругата му не живеят заедно, тъй като от 10 септември 2015 г. тя и дъщеря им пребивават във Франция, с решение от 2 март 2016 г. белгийската държава прекратява притежаваното от жалбоподателя в

главното производство право на пребиваване и му нарежда да напусне страната. Това решение обаче е отменено с решение от 16 септември 2016 г. на Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия).

- 17 С писмо от 10 март 2017 г. белгийската държава иска от жалбоподателя в главното производство допълнителна информация, включително доказателство за наличието на достатъчно средства и здравна осигуровка. На 2 май същата година жалбоподателят в главното производство уведомява белгийската държава, че е бил жертва на домашно насилие от страна на съпругата си и иска правото му на пребиваване на територията на тази държава членка да бъде запазено в съответствие с член 42 quater, § 4, 4° от Закона от 15 декември 1980 г.
- 18 С решение от 14 декември 2017 г. белгийската държава прекратява правото на пребиваване на жалбоподателя в главното производство, тъй като приема, че той действително е в затруднено положение, но не е доказал, че притежава достатъчно средства, за да се издържа. Това решение обаче не задължава жалбоподателя в главното производство да напусне територията на Белгия. На 26 януари 2018 г. той обжалва същото пред запитващата юрисдикция — Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците).
- 19 Тази юрисдикция отбелязва, че съгласно член 42 quater, § 4 от Закона от 15 декември 1980 г., който транспонира в белгийското право член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, в случай на развод или преустановяване на съвместния живот на съпрузите запазването на правото на пребиваване на гражданин на трета страна, който е бил жертва на домашно насилие, извършено от съпруга му, гражданин на Съюза, е обвързано с определени условия, и по-специално с условието този гражданин на трета страна да притежава достатъчно средства и здравна осигуровка, докато при същите обстоятелства член 11, § 2 от Закона от 15 декември 1980 г., който транспонира в белгийското право член 15, параграф 3 от Директива 2003/86, обвързва предоставянето на самостоятелно разрешение за пребиваване на гражданин на трета страна, получил право на събиране на семейството си с гражданин на трета страна, който пребивава законно в Белгия, само с условието да е налице домашно насилие.
- 20 Затова запитващата юрисдикция приема, че гражданите на трета страна, жертви на извършено от съпрузите им домашно насилие, са третирани различно според това дали събирането на семейството им е с гражданин на Съюза, или пък с гражданин на трета страна и че тази разлика произтича от гореспоменатите разпоредби на директиви 2004/38 и 2003/86.
- 21 При тези обстоятелства Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„В противоречие ли е член 13, параграф 2 от [Директива 2004/38] с членове 20 и 21 от [Хартата], доколкото предвижда, че разводът, анулирането на брака или прекратяването на регистрираното съжителство не води до загуба на правото на пребиваване на членовете на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка — в частност когато това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, като например лицето е било жертва на домашно насилие, когато бракът или регистрираното съжителство са били още в сила — но само при условие че заинтересованите лица докажат, че са работници или

самостоятелно заети лица или че притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на своето семейство, така че да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето на пребиваването си, и че имат пълна здравна осигуровка в приемащата държава членка или че са членове на вече създадено в приемащата държава членка семейство на лице, отговарящо на тези изисквания, докато член 15, параграф 3 от [Директива 2003/86], който предвижда същата възможност за запазване на правото на пребиваване, не обвързва запазването му с посоченото условие?“.

- 22 С писмо от 9 септември 2020 г., постъпило в секретариата на Съда на 17 септември 2020 г., в отговор на искането за информация, отправено ѝ от Съда на 14 август 2020 г., запитващата юрисдикция посочва, че жалбоподателят в главното производство е подал молба за развод на 5 юли 2018 г. и че разводът между него и съпругата му е постановен на 24 юли същата година.

Относно компетентността на Съда

- 23 Белгийското правителство поддържа, че Съдът не е компетентен да отговори на поставения въпрос, тъй като, първо, запитващата юрисдикция изразила съмнения относно валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 не от гледна точка на правна норма на Съюза, а от гледна точка на правна норма, въведена от националния законодател в рамките на компетентността, която му предоставя член 15, параграфи 2 и 3 от Директива 2003/86, второ, неспазването на условията, посочени в член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, нарушавало правилата за разпределение на правомощията между Съюза и държавите членки и трето, разпоредбите на Хартата не могли да изменят правомощия на Съюза и съответно да посягат на правомощия, които при сегашното състояние на правото на Съюза принадлежат на държавите членки, като правомощията, отнасящи се до условията за пребиваване на граждани на трета страна, които нямат статут на членове на семейството на гражданин на Съюза
- 24 В това отношение от член 19, параграф 3, буква б) ДЕС и от член 267, първа алинея, буква б) ДФЕС следва, че Съдът е компетентен да се произнася преюдициално относно тълкуването и валидността на всички приети от институциите на Съюза актове без изключение, като тези актове трябва да бъдат напълно съвместими с разпоредбите на Договорите и с произтичащите от тях конституционни принципи, както и с разпоредбите на Хартата (решение от 14 май 2019 г., М и др. (Отнемане на статута на бежанец), C-391/16, C-77/17 и C-78/17, EU:C:2019:403, т. 71 и цитираната съдебна практика).
- 25 В случая, тъй като смята, че що се отнася до условията за запазване, по-специално в случай на развод, на правото на пребиваване на гражданин на трета страна, който е бил жертва на извършено от неговия съпруг домашно насилие, режимът, установен с член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 за граждани на трета страна, съпрузи на граждани на Съюза, е по-неблагоприятен от установения с член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 за граждани на трета страна, съпрузи също на граждани на трета страна, запитващата юрисдикция приканва Съда да се произнесе по валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 от гледна точка на членове 20 и 21 от Хартата, които закрепват принципа на равно третиране и на недискриминация.
- 26 При това положение Съдът е компетентен да отговори на поставения въпрос.

По преюдициалния въпрос

- 27 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 е валиден от гледна точка на членове 20 и 21 от Хартата.
- 28 По-специално запитващата юрисдикция иска да разбере дали, като е обвързал в случай на развод възможността на гражданин на трета страна, който е бил жертва на домашно насилие, извършено от съпруга му, гражданин на Съюза, да запази правото си на пребиваване с условията по член 13, параграф 2, втора алинея от Директива 2004/38, и в частност с условието да притежава достатъчно средства — при положение че при същите обстоятелства член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 не налага такива условия за предоставянето на самостоятелно разрешение на гражданин на трета страна, който е бил жертва на домашно насилие, извършено от съпруга му, също гражданин на трета страна — законодателят на Съюза е въвел в нарушение на членове 20 и 21 от Хартата различно третиране на тези две категории граждани на трета страна, жертви на домашно насилие, в ущърб на първата от тях.
- 29 Като начало следва да се отбележи, че без да повдигат формално възражение за недопустимост на поставения от запитващата юрисдикция преюдициален въпрос, Европейската комисия, в писменото си становище, и Европейският парламент, в устното си становище, изразяват съмнения относно приложимостта на член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38 при обстоятелства като тези по спора в главното производство.
- 30 Тези съмнения се основават на решение от 30 юни 2016 г., NA (C-115/15, EU:C:2016:487, т. 51), в което Съдът приема, че тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че не дава основание на гражданин на трета страна, разведен с причинил му домашно насилие по време на брака гражданин на Съюза, да запази правото си на пребиваване в приемащата държава членка, когато процедурата по развода е започнала след отпътуването от тази държава членка на съпруга, гражданин на Съюза.
- 31 Както обаче бе посочено в точки 16 и 22 от настоящото решение, ако по време на брака жалбоподателят в главното производство е бил жертва на домашно насилие от страна на бившата му съпруга, гражданка на Съюза — обстоятелство, което запитващата юрисдикция следва да провери — то от 10 септември 2015 г. въпросната съпруга пребивава във Франция заедно с дъщеря им. Процедурата по развода започва чак три години почти след отпътуването им от Белгия, а именно на 5 юли 2018 г., и приключва с развод на 24 юли същата година.
- 32 Именно в този контекст следва да се определи приложното поле на член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, преди да се прецени валидността на член 13, параграф 2, втора алинея от тази директива от гледна точка на изложените от запитващата юрисдикция съображения.
- 33 В това отношение, най-напред, от съдържанието както на заглавието, така и на текста на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 следва, че възможността на членове на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, да запазят правото на пребиваване на основание тази разпоредба, е предвидена именно в случай на

развод и че следователно, когато посочените в разпоредбата условия са изпълнени, разводът не води до загуба на правото на пребиваване (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 40).

- 34 По-нататък, що се отнася до контекста на разпоредбата, член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 представлява изключение от принципа, че не всички граждани на трети страни черпят от тази директива право на влизане и на пребиваване в държава членка, а единствено тези, които по смисъла на член 2, точка 2 от същата са „член[ове] на семейството“ на гражданин на Съюза, който е упражнил правото си на свободно движение и се е установил в държава членка, различна от държавата членка, на която е гражданин, който принцип е установен в постоянната практика на Съда (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 41 и цитираната съдебна практика).
- 35 Всъщност член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 се отнася до изключителни случаи, при които разводът не води до загуба на правото на пребиваване на съответните граждани на трети страни, съгласно Директива 2004/38, въпреки че след развода си тези граждани вече не отговарят на условията по член 7, параграф 2 от тази директива, и по-специално на условието да са „член на семейство“ на гражданин на Съюза по смисъла на член 2, точка 2, буква а) от същата директива (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 42).
- 36 Накрая, що се отнася до целта на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, то тази разпоредба отговаря на посочената в съображение 15 от същата директива цел членовете на семейството да бъдат защитени от правна гледна точка в случай на развод, анулиране на брак или прекратяване на регистрирано съжителство, като в това отношение се вземат мерки, за да се гарантира, че при такива обстоятелства членовете на семейството, които вече пребивават на територията на приемащата държава членка, запазват правото си на пребиваване изключително на лична основа (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 45).
- 37 В това отношение от подготвителните работи по приемането на Директива 2004/38, и по-специално от мотивите на предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (COM(2001) 257 окончателен), следва, че съгласно действащото преди Директива 2004/38 право на Съюза разведенният съпруг може да бъде лишен от правото на пребиваване в приемащата държава членка (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 46).
- 38 В това отношение в предложението за директива се уточнява, че предвижданата разпоредба, понастоящем член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, има за цел да предостави известна правна защита на гражданите на трета страна, които имат право на пребиваване въз основа на брака си и които поради този факт могат да бъдат изнудвани с развод, и че такава защита е необходима само в случай на влязло в сила решение за развод, тъй като в случай на фактическа раздяла правото на пребиваване на съпруга, гражданин на трета страна, въобще не се засяга (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 47).
- 39 Всъщност, докато бракът продължава да съществува, съпругът, гражданин на трета страна, запазва качеството си на член на семейството на гражданина на Съюза, както то е определено в член 2, точка 2 от Директива 2004/38, и на това основание се ползва от

производно право на пребиваване в приемащата държава членка или евентуално в държавата членка, на която гражданинът на Съюза е гражданин (решение от 12 март 2014 г., О. и В., C-456/12, EU:C:2014:135, т. 61).

- 40 Предвид изложеното от текста, контекста и целта на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 следва, че прилагането на тази разпоредба, в това число и правото по член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, е обусловено от развода на съответните заинтересовани лица (решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 48).
- 41 В точка 62 от решение от 16 юли 2015 г., Singh и др. (C-218/14, EU:C:2015:476) Съдът приема, че в хипотезата, когато преди започването на процедурата по развода гражданинът на Съюза е напуснал държавата членка, където пребивава неговият съпруг, за да се установи в друга държава членка или в трета страна, производното право на пребиваване на гражданина на трета страна, което той има на основание член 7, параграф 2 от Директива 2004/38, се е прекратило при отпътуването на гражданина на Съюза и не може вече да бъде запазено на основание член 13, параграф 2, първа алинея, буква а) от тази директива.
- 42 Ако обаче в случая, предвиден в член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, за запазването на правото на пребиваване на гражданина на трета страна, който е жертва на домашно насилие, извършено от неговия съпруг, гражданин на Съюза, се изисква процедурата по развода да е започнала преди отпътуването на гражданина на Съюза от приемащата държава членка, това би могло да осигури на последния средство за натиск, което би било в явно противоречие с целта да се осигури закрила на жертвата на такова насилие, и съответно да изложи същата, както подчертава генералният адвокат в точки 87 и 88 от заключението си, на изнудване с развод или със заминаване.
- 43 Следователно, противно на постановеното в точка 51 от решение от 30 юни 2016 г., NA (C-115/15, EU:C:2016:487), следва да се приеме, че за да се запази правото на пребиваване на основание член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, процедурата по развода може да е започната и след отпътуването на гражданина на Съюза от приемащата държава членка. Все пак, за да се гарантира правната сигурност, гражданин на трета страна, който е станал жертва на домашно насилие, извършено от неговия съпруг, гражданин на Съюза, и чиято процедура по развод не е започнала преди заминаването на последния от приемащата държава членка, може да поддържа, че правото му на пребиваване се е запазило на основание на тази разпоредба само ако въпросната процедура е започната в разумен период от време след заминаването.
- 44 Всъщност е важно на съответния гражданин на трета страна, съпруг на гражданин на Съюза, да се остави достатъчно време, за да избере между двете възможности, които му дава Директива 2004/38, за да запази на нейно основание право на пребиваване, а именно да започне процедура по развод, за да получи лично право на пребиваване по член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от посочената директива, или да се установи в държавата членка, в която пребивава гражданинът на Съюза, за да запази производното си право на пребиваване. В това отношение следва да се добави, че не е необходимо съпругът постоянно да живее с гражданина на Съюза, за да има производно право на пребиваване (решения от 13 февруари 1985 г., Diatta, 267/83, EU:C:1985:67, т. 20 и 22 и от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 58).

- 45 В случая, както бе отбелязано в точка 31 от настоящото решение, жалбоподателят в главното производство не се присъединява към съпругата си в нейната държава членка по произход. Той започва производството по развод на 5 юли 2018 г., тоест почти три години след като съпругата и дъщеря му напускат приемащата държава членка, което не изглежда като разумен период от време.
- 46 При всички положения обаче от акта за преюдициално запитване е видно, че съгласно националната правна уредба, която транспонира член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, гражданин на трета страна, който се намира в положението на жалбоподателя в главното производство, запазва правото си на пребиваване, ако изпълни задължението, посочено във втората алинея от този член.
- 47 При това положение не е очевидно, че доколкото се отнася до валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, поставеният въпрос няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство.
- 48 Следователно поставеният въпрос е допустим.

Относно валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38

- 49 Най-напред следва да се прецени дали членове 20 и 21 от Хартата са релевантни, когато става въпрос да се провери, както иска запитващата юрисдикция, дали член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 може да доведе до дискриминация на гражданите на трета страна, съпрузи на граждани на Съюза и жертви на домашно насилие, спрямо гражданите на трета страна, чиито съпрузи също са граждани на трета страна.
- 50 В това отношение, що се отнася, на първо място, до член 21 от Хартата, доколкото евентуалното различно третиране по член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 се основава на гражданството на извършилия домашно насилие съпруг, следва да се припомни, че член 21, параграф 2 от Хартата, съгласно който „[в] областта на прилагане на Договорите и без да се засягат техните особени разпоредби, се забранява всяка форма на дискриминация, основана на гражданството“, съответства съгласно Разясненията относно Хартата (ОВ С 303, 2007 г., стр. 17) на член 18, първа алинея ДФЕС и трябва да се прилага в съответствие с тази разпоредба.
- 51 Както обаче Съдът е постановил, член 18, първа алинея ДФЕС се отнася до случаите, попадащи в приложното поле на правото на Съюза, в които граждани на една държава членка са обект на дискриминационно третиране в сравнение с гражданите на друга държава членка единствено поради своето гражданство, но не намира приложение при евентуално различно третиране между гражданите на държавите членки и тези на трети страни (решение от 4 юни 2009 г., Vatsouras и Koupatantze, C-22/08 и C-23/08, EU:C:2009:344, т. 52).
- 52 Съответно тази разпоредба не се прилага и при евентуално различно третиране на две категории граждани на трети страни, например двете категории жертви на домашно насилие, визирани съответно в член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 и в член 15, параграф 3 от Директива 2003/86.
- 53 От това следва, че член 21 от Хартата не е релевантен за целите на исканата от запитващата юрисдикция проверка на валидността.

- 54 Що се отнася, на второ място, до член 20 от Хартата, този член, който гласи, че „[в]сички хора са равни пред закона“, не предвижда никакво изрично ограничение на приложното си поле и следователно се прилага към всички положения, уреджани от правото на Съюза, като например тези, които попадат в приложното поле на директиви 2004/38 и 2003/86 (вж. в този смисъл Становище 1/17 (ВИТС ЕС—Канада) от 30 април 2019 г., EU:C:2019:341, т. 171 и цитираната съдебна практика).
- 55 Следователно член 20 от Хартата е релевантен за целите на исканата от запитващата юрисдикция проверка на валидността.
- 56 При това положение валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 следва да се прецени единствено от гледна точка на член 20 от Хартата.
- 57 Съгласно постоянната практика на Съда равенството пред закона, закрепено в член 20 от Хартата, е общ принцип на правото на Съюза, който изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако разграничаването им не е обективно обосновано (решение от 17 октомври 2013 г., Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, т. 76 и цитираната съдебна практика).
- 58 Изискването положенията да са сходни, за да може да се определи дали е налице нарушение на принципа на равно третиране, трябва да се преценява с оглед на всички характерни за тези положения обстоятелства, и по-специално с оглед на предмета и целта на установяващия разглежданото различие акт, като в това отношение трябва да се вземат предвид принципите и целите в областта, към която се отнася този акт. Когато разглежданите положения не са сходни, различното им третиране не нарушава предвиденото в член 20 от Хартата равенство пред закона (Становище 1/17 (ВИТС ЕС—Канада) от 30 април 2019 г., EU:C:2019:341, т. 177 и цитираната съдебна практика).
- 59 В случая запитващата юрисдикция иска да установи дали член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 е валиден, доколкото с него евентуално се въвежда режим, различен от предвидения в член 15, параграф 3 от Директива 2003/86, при положение че според нея и двата се прилагат към идентични положения.
- 60 В това отношение, що се отнася, на първо място, до режима, установен в член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, член 13, параграф 2, първа алинея от тази директива предвижда, че разводът не води до загуба на правото на пребиваване на членовете на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, в частност ако това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, като например лицето да е било жертва на домашно насилие, когато бракът е бил още в сила. Както се уточнява в член 13, параграф 2, трета алинея от посочената директива, тези членове на семейството запазват правото си на пребиваване изключително на лична основа.
- 61 За да запазят обаче тези членове на семейството правото си на пребиваване, преди да са придобили право на постоянно пребиваване, трябва да отговарят на условията, посочени в член 13, параграф 2, втора алинея от Директива 2004/38, а именно да докажат било че работят, било че притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на своето семейство, така че да не се превърнат през времето на пребиваването си в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка, и имат пълна здравна осигуровка в тази държава членка, било че са членове на вече създадено в същата държава членка семейство на лице, отговарящо на тези изисквания.

- 62 Следва да се отбележи, че тези условия съответстват на условията, посочени в член 7, параграф 1, букви а), б) и г) от Директива 2004/38, на които трябва да отговарят самите граждани на Съюза, за да имат право на временно пребиваване за повече от три месеца на територията на приемащата държава членка.
- 63 Накрая, видно от съображение 10 от тази директива, същите условия имат за цел по-специално да не се допусне тези лица да се превърнат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка.
- 64 Що се отнася, на второ място, до установения в член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 режим, от тази разпоредба е видно, че в случай на развод самостоятелно разрешение за пребиваване може да се издаде, ако е необходимо — след подаване на съответно заявление, на лица, които са влезли с цел събиране на семейството, и че държавите членки приемат разпоредби, осигуряващи предоставянето на самостоятелно разрешение за пребиваване в случай на „особено затруднено положение“. В това отношение в точка 5, параграф 3 от Съобщение на Комисията до Съвета и до Европейския парламент от 3 април 2014 година относно насоки за прилагане на Директива 2003/86 (СОМ(2014) 210 окончателен) като пример за „особено затруднено положение“ са посочени случаите на домашно насилие.
- 65 В член 15, параграф 4 от тази директива се пояснява, че условията, приложими спрямо предоставянето и срока на това самостоятелно разрешение за пребиваване, се уреждат от националното право.
- 66 Затова се налага изводът, че член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 и член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 установяват различни режими и условия.
- 67 При това положение следва да се провери дали гражданите на трета страна, съпрузи на гражданин на Съюза, които са жертви на извършено от последния домашно насилие и попадат в приложното поле на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38, от една страна, и гражданите на трета страна, съпрузи на гражданин на трета страна, които са жертви на извършени от последния домашно насилие и попадат в приложното поле на член 15, параграф 3 от Директива 2003/86, от друга страна, се намират — с оглед на всички характеризиращи двете хипотези обстоятелства — в сходно положение, що се отнася до възможността да запазят правото си на пребиваване в държава членка.

Относно целите на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 и на член 15, параграф 3 от Директива 2003/86

- 68 Както бе отбелязано в точки 36—38 от настоящото решение, целта, преследвана с член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, е в случай на развод, анулиране на брака или прекратяване на регистрираното съжителство гражданинът на трета страна, който е претърпял домашно насилие от своя съпруг или партньор, гражданин на Съюза, когато бракът или регистрираното съжителство са били още в сила, да бъде защитен, като му се предостави право на пребиваване.
- 69 Директива 2003/86 преследва същата цел за защита на семейни членове, жертви на домашно насилие, тъй като предвижда в член 15, параграф 3, че в случай по-специално на развод или физическа раздяла може да се издаде самостоятелно разрешение за

пребиваване на лица, които са влезли с цел събиране на семейството, и че държавите членки приемат разпоредби, осигуряващи предоставянето на това разрешение за пребиваване в случай на особено затруднено положение.

- 70 Следователно и член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, и член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 имат за цел да осигурят защита на семейни членове, жертви на домашно насилие. Както обаче следва от съдебната практика, цитирана в точка 58 от настоящото решение, сходството между положенията трябва да се преценява с оглед на всички характеризиращи ги обстоятелства.

Относно областите, към които се отнасят директиви 2004/38 и 2003/86

- 71 Що се отнася до областите, към които се отнасят директиви 2004/38 и 2003/86, следва да се отбележи, че Директива 2004/38 е приета на основание членове 12, 18, 40, 44 и 52 ЕО, понастоящем съответно членове 18, 21, 46, 50 и 59 ДФЕС, тоест в областта на свободното движение на хора, и по този начин се вписва в посочената в член 3 ДЕС цел на Съюза да установи вътрешен пазар, включващ пространство без вътрешни граници, в което тази основна свобода е гарантирана в съответствие с разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС.
- 72 Следва да се припомни, че видно от съображения 1 и 2 от Директива 2004/38, гражданството на Съюза дава на всеки гражданин на Съюза основно и лично право да се движи и пребивава свободно на територията на държавите членки при съблюдаване на установените в Договорите ограничения и условия и на мерките, взети за прилагането им, като освен това свободното движение на хора представлява една от основните свободи на вътрешния пазар, закрепена в член 45 от Хартата (решение от 22 юни 2021 г., *Ordre des barreaux francophones et germanophone* и др. (Превантивни мерки с цел извеждане), C-718/19, EU:C:2021:505, т. 54 и цитираната съдебна практика).
- 73 Освен това правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки е предоставено на членовете на семейството на гражданите на Съюза, независимо от тяхната националност.
- 74 В този контекст е важно да се припомни, че правата, които гражданите на трети страни черпят от разпоредбите на правото на Съюза относно гражданството на Съюза, не са самостоятелни права на тези граждани, а са производни от упражненото от гражданин на Съюза право на свободно движение и пребиваване. Предоставяне на тези производни права се основава на констатацията, че отказът да бъдат признати подобни права, би могъл да накърни свободата на движение на гражданина на Съюза, като го разубеди да упражни правата си на влизане и на пребиваване в приемащата държава членка (решение от 16 юли 2015 г., *Singh* и др., C-218/14, EU:C:2015:476, т. 50 и цитираната съдебна практика).
- 75 Що се отнася до Директива 2003/86, тя е приета на основание член 63, параграф 3, буква а) ЕО, понастоящем член 79 ДФЕС, тоест в рамките на общата имиграционна политика на Съюза, която има за цел да осигури на всички етапи ефективно управление на миграционните потоци, справедливо третиране на гражданите на трети страни, пребиваващи законно на територията на държавите членки, както и предотвратяване на незаконната имиграция и трафика на хора и засилена борба с тези явления.

- 76 В това отношение, както подчертава генералният адвокат в точка 122 от заключението си, компетентността на Съюза по въпросите на миграцията е хармонизираща. Поради това се приемат общи правила посредством директиви, като Директива 2003/86, които държавите членки са задължени да транспонират във вътрешното си право, но могат да приемат законодателство по въпроси, които не са обхванати от правото на Съюза, и да дерогират общите правила, доколкото това право го допуска.

Относно предмета на директиви 2004/38 и 2003/86

- 77 Що се отнася до предмета на директиви 2004/38 и 2003/86, следва да се отбележи, че съгласно член 1 от Директива 2004/38 тя се отнася до условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки, до правото на гражданите на Съюза и членовете на техните семейства на постоянно пребиваване на територията на държавите членки и до ограниченията на тези права по съображения, свързани с общественения ред, обществената сигурност или общественото здраве.
- 78 Всъщност, както следва от самия текст на членове 20 и 21 ДФЕС, правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки, не е безусловно, а може да бъде придружено с ограничения и условия, предвидени от Договора за функционирането на ЕС, както и от разпоредбите, приети за неговото прилагане (решение от 22 юни 2021 г., *Ordre des barreaux francophones et germanophone* и др. (Превантивни мерки с цел извеждане), C-718/19, EU:C:2021:505, т. 45 и цитираната съдебна практика). Така именно с Директива 2004/38 законодателят на Съюза в съответствие с тези членове от Договора за функционирането на ЕС е регламентирал тези ограничения и условия.
- 79 Що се отнася до Директива 2003/86, съгласно член 1 във връзка със съображение 6 от нея тя има за цел да определи на основата на общи критерии материалните условия за упражняване на правото на събиране на семейството, с което разполагат пребиваващите законно на територията на държавите членки граждани на трети страни.
- 80 Така видно от съображение 3 от Директива 2003/86 законодателят на Съюза е искал да осигури с тази директива сближаване на националните законодателства относно условията за реадмисия и пребиваване на граждани на трети страни.

Относно целите на директиви 2004/38 и 2003/86

- 81 Що се отнася до целите на директиви 2004/38 и 2003/86, следва да се отбележи, че както личи от съображения 3 и 4 от Директива 2004/38, същата цели да улесни упражняването на основното и лично право на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки, предоставено на гражданите на Съюза пряко с член 21, параграф 1 ДФЕС, и да укрепи това право (решение от 2 октомври 2019 г., *Bajratari*, C-93/18, EU:C:2019:809, т. 47 и цитираната съдебна практика).
- 82 Преследването на целта да се улесни упражняването на основното право на всеки гражданин на Съюза да се движи и да пребивава свободно, естествено изисква да се преследват и целите за закрила на семейния му живот и за интегриране на неговото семейство в приемащата държава членка. Затова член 3, параграф 1 от Директива 2004/38

предоставя на членовете на семейството на този гражданин право на пребиваване. Постановено е също така, че благоприятните условия за интегриране в приемащата държава членка на членовете на семейството на гражданите на Съюза допринасят за постигането на целта за свободно движение (вж. в този смисъл решения от 17 април 1986 г., Reed, 59/85, EU:C:1986:157, т. 28 и от 6 октомври 2020 г., Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, т. 51). Тези цели за защита и интеграция обаче са второстепенни спрямо първостепенната цел на посочената директива да се улесни свободното движение на гражданите на Съюза.

- 83 Що се отнася до Директива 2003/86, от съображение 4 от нея се вижда, че основната ѝ цел е да улесни интегрирането на гражданите на трети страни в държавите членки, като чрез събиране на семейството се направи възможен семейният живот (решение от 21 април 2016 г., Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, т. 26 и цитираната съдебна практика).

Относно правото на преценка, признато на държавите членки във връзка с прилагането на условията, определени в директиви 2004/38 и 2003/86

- 84 Що се отнася до правото на преценка, признато на държавите членки във връзка с прилагането на Директива 2004/38, това право е ограничено, без да се засяга действието на член 37 от нея (вж. в този смисъл решение от 15 юли 2021 г., The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:XXXXXX, т. 83).
- 85 За сметка на това правото на преценка, признато на държавите членки във връзка с Директива 2003/86, е широко, що се отнася именно до условията, при които на основание член 15, параграф 3 от тази директива на гражданин на трета страна, влязъл на територията на съответната държава членка с цел събиране на семейството и станал жертва на домашно насилие, извършено по време на брака от кандидата за събиране на семейството, се предоставя в случай на развод самостоятелно разрешение за пребиваване.
- 86 Всъщност тази разпоредба действително задължава държавите членки да приемат разпоредби, осигуряващи, че в подобна хипотеза на съответния гражданин на трета страна ще бъде предоставено такова разрешение за пребиваване, но в член 15, параграф 4 от посочената директива се уточнява, както бе отбелязано в точка 65 от настоящото решение, че условията, приложими спрямо предоставянето и срока на това самостоятелно разрешение за пребиваване, се уреждат от националното право.
- 87 В този смисъл обстоятелството, че в член 15, параграф 4 от Директива 2003/86 законодателят на Съюза препраща към националното право, показва волята му всяка държава членка свободно да определя при какви условия да се предоставя в случай на развод самостоятелно разрешение за пребиваване на гражданин на трета страна, влязъл на територията ѝ с цел събиране на семейството и станал жертва на домашно насилие, извършено по време на брака от съпруга му (вж. в този смисъл решение от 7 ноември 2018 г., С и А, C-257/17, EU:C:2018:876, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 88 При всяко положение признатото на държавите членки право на преценка не трябва да бъде използвано от тях по начин, който би засегнал целта на посочената директива и нейното полезно действие и би нарушил принципа на пропорционалност (вж. в този смисъл решение от 9 юли 2015 г., К и А, C-153/14, EU:C:2015:453, т. 50 и 51 и цитираната съдебна практика).

- 89 От гореизложеното следва, че независимо от факта, че и член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38, и член 15, параграф 3 от Директива 2003/86 имат за цел да осигурят защита на семейни членове, жертви на домашно насилие, установените с тези директиви режими спадат към различни области, чиито принципи, предмет и цели също са различни. Освен това обхванатите от Директива 2004/38 лица имат различен статут и различни права от тези, на които могат да се позовават обхванатите от Директива 2003/86 лица, а признатото на държавите членки право на преценка при прилагането на определените в тези директиви условия не е едно и също. Различното третиране, от което се оплаква жалбоподателят в главното производство, се дължи именно на избора, който белгийските власти са направили при упражняването на признатото им с член 15, параграф 4 от Директива 2003/86 широко право на преценка.
- 90 Ето защо следва да се приеме, че що се отнася до възможността да запазят правото си на пребиваване на територията на съответната държава членка, гражданите на трета страна, съпрузи на гражданин на Съюза, които са жертви на извършено от последния домашно насилие и попадат в приложното поле на Директива 2004/38, от една страна, и гражданите на трета страна, съпрузи също на гражданин на трета страна, които са жертви на извършени от последния домашно насилие и попадат в приложното поле на Директива 2003/86, от друга страна, не се намират в сходно положение за целите на евентуалното прилагане на принципа на равно третиране, чието спазване правото на Съюза, и в частност член 20 от Хартата, осигурява.
- 91 С оглед на всички изложени по-горе съображения следва да се констатира, че при разглеждането на поставения от запитващата юрисдикция въпрос не се установяват никакви обстоятелства, които да засягат валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38 от гледна точка на член 20 от Хартата.

По съдебните разноски

- 92 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

При разглеждането на поставения от запитващата юрисдикция преюдициален въпрос не се установяват никакви обстоятелства, които да засягат валидността на член 13, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО от гледна точка на член 20 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Подписи